

Улога цивилног друштва у заштити од поплава

Лучна бетонска брана акумулационог језера Гружа

Organizacija za evropsku
bezbednost i saradnju
Misija u Srbiji

Канцеларија за сарадњу
са цивилним друштвом

Представник управљача водоводним системом "Гружа" објашњава учесницима студијског путовања основне намене акумулације и проблематику акумулационог језера, 27. јун 2013.

Семинар: Међусобни односи водопривредне делатности, локалних самоуправа и цивилног друштва, Гружа – Крушевац – Врањска бања – Трговиште, 27-28. јун 2013.

Канцеларија за сарадњу са цивилним друштвом Владе Републике Србије и Мисија ОЕБС у Србији организовали су 27. и 28. јуна семинар под називом „Међусобни односи водопривредне делатности, локалних самоуправа и цивилног друштва“ коме су присуствовали представници 20 организација цивилног друштва које се баве заштитом животне средине и људским правима. Семинар је имао за циљ унапређење капацитета организација цивилног друштва (ОЦД) за њихово снажније укључивање у процес доношења одлука везаних за управљање водама и промовисање механизма сарадње између ОЦД и органа локалне самоуправе у области планирања и спровођења активности везаних за спречавање и заштиту од поплава и санацију настале штете.

Дводневни семинар је укључивао студијски обилазак четири локације у централној и југоисточној Србији које су под ризиком од поплава: вештачке акумулације Гружа, копова шљунка код Крушевца, Врањске бање и општине Трговиште. У току студијске посете учесници су се ближе упознали са процесом планирања, начинима спречавања поплава и санацијом поплавлених подручја, као и са проблемима са којима се суочавају поједина подручја на територији Републике Србије у погледу опасности, ризика и штета проузрокованих поплавама. Представницима ОЦД представљени су потенцијални механизми за мапирање ризика и превенцију последица поплава, као и могућности за успостављање сарадње између представника водопривреде, локалне самоуправе и цивилног друштва у области креирања политика, њиховог спровођења, као и контроле спровођења.

Представник управљача водоводним системом "Гружа"
излаже учесницима процес припреме воде за пиће, 27. јун 2013.

Семинару су
присуствовали представници
следећих организација цивилног друштва:

1. Интер-институционална професионална мрежа у сектору вода Србије (ИПМ), Београд
2. Еколошки покрет „Ибар“, Краљево
3. Центар за развој грађанског друштва PROTECTA, Ниш
4. ДОМ АНЛИ, Београд
5. Инжењери заштите животне средине, Нови Сад
6. Центар за екологију и одрживи развој (ЦЕКОР), Суботица
7. «ЕКО-КАМП» Моровић
8. Центар за унапређење животне средине, Београд
9. Амбасадори одрживог развоја и животне средине, Београд
10. Београдска отворена школа (БОШ)
11. Асоцијација за развоја ибарске долине ИДА, Краљево
12. Млади истраживачи Србије
13. Европски омладински центар, Београд
14. Еколошки покрет Врбаса
15. Есо Family, Нови Пазар
16. Удружење Архус центар, Крагујевац
17. Архус центар Суботица
18. Еко НЕЦ, Крагујевац
19. Удружење ОАЗА, Београд
20. Удружење бујичара Србије

Учесници студијског путовања код језера Груза, 27. јун 2013.

Студијско путовање отворило је могућност да се организације цивилног друштва активне у области заштите животне средине укључе у подизање свести јавности о потреби заштите од поплава, као и у активности везане за мапирање ризика и израду планова заштите животне средине од ове елементарне непогоде.

Митхат Нокић из удружења „Есо Family“ из Новог Пазара сматра да садашња пракса у управљању водама пружа ограничен простор за укључивање јавности. „Стога је изградња капацитета цивилног друштва у погледу развоја и спровођења свеобухватних планова управљања водама и заштите од поплава, као и мобилисање јавности у ситуацијама када постоји ризик од поплава од изузетног значаја.“

„Мислим да цивилно друштво треба да се укључи у планирање и реализацију активности везаних за спречавање поплава и санацију спровођењем активнијих кампања које би имале за циљ развијање свести о поплавама код великог броја становништва пре свега у критичним општинама, а затим и другим општинама широм земље“, мишљење је Милене Петровић из организације Оаза.

Сличног је мишљења и Леона Мезеи из Центра за екологију и одрживи развој из Суботице која каже: „Организација цивилног друштва, поред консултативне улоге, може да функционише и као мост између надлежних органа и локалног становништва. Преко едукације и промоција треба упознати угрожену локалну заједницу са планираним активностима, начинима спречавања настанка поплава, односно треба обучити заједницу о поступању у случају опасности и ванредне ситуације.“

Разговор са представником општине Трговиште задуженим за ванредне ситуације, 28. јун 2013.

Трифун Благојевић из Еколошког покрета Врбас сматра да у циљу активнијег учешћа цивилног друштва у планирање и спровођење активности везаних за спречавање поплава и санацију треба организовати даљу едукацију представника ОЦД из области домаћег и европског законодавства, омогућити учешће заинтересованих ОЦД у јавним расправама и дискусијама при изради планске документације и измени и допуни прописа, али и финансирати или суфинансирати невладин сектор у кампањама јавног заговарања на локалном и регионалном нивоу.

Еколошки покрет Врбаса изнео је и два конкретна предлога за активности чија би реализација, према њиховом мишљењу, створила додатна финансијска средства за одржавање водотокова:

- ➔ Укључити представнике ОЦД у секторско мапирање водних подручја уз израду софтвера за преглед кључних тачака по различитим критеријумима и присуство важних елемената из дугорочног програма развоја уређења и одржавања водотокова, што би представљало стимуланс за потенцијалне инвеститоре у овој области за развој наутичког туризма, изградњу индустријских зона крај водотокова, појединачних пословних објеката и спортско-креативних комплекса.
- ➔ Израда катастра заштићених природних добара, културно-историјских објеката и објеката индустријског наслеђа на акваторији водотокова и до 30 км од њих, као основ за развој наутичког туризма.

Противбујична преграда на реци Трипушници у близини Трговишта, 28. јун 2013.

Organizacija za evropsku
bezbednost i saradnju
Misiја u Srbiji

Мисија ОЕБС у Србији ради на промовисању доброг управљања у области животне средине пружајући

подршку развоју и успостављању механизма који омогућавају одрживо учешће јавности у процесу доношења одлука везаних за животну средину. Мисија се залаже за унапређење доступности информација о животnoj средини и правне заштите у случајевима када су права грађана на здраву животну средину угрожена. Један од приоритета Мисије је и већа безбедност животне средине те у том циљу Мисија ради на оснаживањем капацитета кључних актера укључених у спровођење закона из области животне средине, као и на јачању прекограничне сарадње у циљу решавања еколошких претњи.

Канцеларија за сарадњу
са цивилним друштвом

Канцеларија за сарадњу са цивилним друштвом Владе Републике Србије основана је 2011. године после

вишегодишњег заговарања од стране организација цивилног друштва, чиме је успостављен институционални механизам за подршку и развој цивилног дијалога између Владиних институција и организација цивилног друштва. Значај и улога Канцеларије за сарадњу са цивилним друштвом огледа се у координацији сарадње између Владиних институција и организација цивилног друштва у процесу креирања и успостављања јасних стандарда и процедура за укључивање организација цивилног друштва на свим нивоима процеса доношења одлука. У оквиру свог делокруга рада, Канцеларија треба да пружи подршку организацијама цивилног друштва у процесима дефинисања и примене закона и политика, као и праћењу успешности те примене и тиме вршењу позитивног притиска на институције власти.

Напомена: Ставови изречени у публикацији припадају искључиво ауторима и не представљају нужно званичне ставове Мисије ОЕБС у Србији и Канцеларије за сарадњу са цивилним друштвом Владе Републике Србије.

Противбујична преграда на реци Трипушници у близини Трговишта, 28. јун 2013.

Јавност има право

на информације
о стању вода и раду
надлежних органа у
области вода,
као и на укључење
у процесе припреме
и доношења планова
управљања водама
и контроле
њиховог извршења.

(начело учешћа јавности, члан 25, тачка 7 Закона о водама Републике Србије,
Службени гласник Републике Србије 30/10)

Препоруке

учесника семинара за укључење организација цивилног друштва у заштиту места изложених ризику од поплава

- Организације цивилног друштва (ОЦД) треба да буду укључене у процес припреме и доношења оперативних планова за одбрану од поплава, као и у израду планова управљања водама, нарочито организације које се баве научно-истраживачким радом;
- ОЦД треба да организују јавне презентације, трибине, расправе и сличне активности у местима која су под поплавним ризиком, да би тиме допринеле подизању свести грађана о постојању ризика од поплава, техничким мерама за одбрану од поплава, линијама, приоритетима и мерама евакуације. Подршка медија је у овим активностима од изузетног значаја;
- Професионалне грађевинске и урбанистичке организације треба да информишу становништво о начинима смањења ризика од поплава и потенцијалне штете на објектима и имовини, коришћењу адекватног грађевинског материјала, реорганизацији простора стамбених објеката, улози дренаже и хидроизолације и томе слично. Ове стручне организације треба да буду укључене и у креирање урбанистичких планова;
- ОЦД активне у области заштите животне средине треба да учествују у изради урбанистичких планова како би се спречила изградња опасних хемијских и биолошких постројења у плавним и потенцијално плавним зонама, чијим би плавлеењем могло доћи до хемијских и биолошких акцидената. Друга активност коју ове организације треба да спроводе везана је за успостављање слободних коридора којима би се омогућило неометано евакуисање дивљих животиња на неугрожену територију.